

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski

w sprawie **płk. rez. M. G., D. Ż. i in.**
oskarżonych o przestępstwa określone w art.258 § 1 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2020 r.
zażalenia oskarżyciela publicznego i oskarżonego D. Ż.
na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 września 2020 r.,
So (...)
o zawieszeniu postępowania,

p o s t a n o w i ł:

**na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 22 § 1 k.p.k.
a contrario zaskarżone postanowienie uchylić.**

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Okręgowy w W., postanowieniem z dnia 10 września 2020 r., So (...), zawiesił postępowanie w sprawie So (...) prowadzone przeciwko oskarżonemu płk. rez. M. G. i innym. Jako powód podjęcia takiej decyzji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazano, że z uwagi na sytuację sanitarno-epidemiczną kraju oraz ogłoszony w marcu br. i trwający nadal stan epidemii, a także treść art. 15zżs ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.; w brzmieniu obowiązującym do dnia 22 maja 2020 r.) wszystkie terminy rozpraw w tej sprawie zostały odwołane. Podkreślono także, że przy uwzględnieniu wydanych przez Ministra Sprawiedliwości i Głównego Inspektora Sanitarnego wytycznych dla funkcjonowania sądów w trakcie epidemii (z dnia 18 maja 2020 r., nr DNA-

II.510.20.2020) w zakresie zasad bezpieczeństwa związanych z pomieszczeniami, w których mają znajdować się osoby, największa z sal, którymi dysponuje Wojskowy Sąd Okręgowy w W. może pomieścić się, nie licząc składu Sądu i protokolanta) 11 osób, podczas, gdy w tej sprawie na sali rozpraw powinno przebywać 18 osób (8 oskarżonych, 8 obrońców, prokurator i świadek) i to przy założeniu braku publiczności.

W podsumowaniu wskazano, że wobec tego, iż Wojskowy Sąd Okręgowy nie dysponuje odpowiedniej wielkości salą, w której można by przeprowadzić rozprawę w sposób czyniący zadość wymogom reżimu sanitarnego, rozprawy tej nie da się przeprowadzić, co oznacza, iż zachodził długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.k.

Zażalenie na powyższe postanowienie wnieśli oskarżyciel publiczny i jeden z oskarżonych (D. Ż.).

Prokurator zaskarżył postanowienie w całości w odniesieniu do wszystkich oskarżonych, nie oznaczając jednak kierunku zaskarżenia, zarzucając obrazę przepisu postępowania karnego mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 22 § 1 k.p.k. poprzez uznanie, iż z uwagi na aktualne warunki lokalowe Wojskowego Sądu Okręgowego w W. brak jest możliwości przeprowadzenia postępowania rozpoznawczego w niniejszej sprawie w sposób czyniący zadość wymogom reżimu epidemiologicznego, bez ryzyka narażania jego uczestników i pracowników Sądu na zakażenie wirusem SARS-Cov-2, co implikuje przyjęcie, iż spełnione zostały wymogi z art. 22 § 1 k.p.k. uzasadniające zawieszenie postępowania karnego w niniejszej sprawie. W pisemnych motywach środka odwoławczego wskazano, że Sąd pierwszej instancji nie wykazał, iżby podjął próbę ustalenia czy na terenie Miasta [...] W. albo w innym mieście w kraju funkcjonują sądy posiadające warunki lokalowe, które umożliwiłyby przeprowadzenie postępowania w tej sprawie.

Podnosząc powyższe okoliczności, oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. „celem kontynuowania postępowania”.

Oskarżony D. Ż. w osobiście sporządzonym zażaleniu wskazał, że nie zgadza się z wydanym postanowieniem, albowiem postępowanie w tej sprawie trwa już długo, a zawieszenie postępowania spowoduje jego dalsze wydłużenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia są zasadne i doprowadziły do uchylenia zaskarżonego orzeczenia jako co najmniej przedwcześnie wydanego.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że z akt sprawy nie wynika, aby Wojskowy Sąd Okręgowy w W. (także ewentualnie przy udziale jego Prezesa) miał podjąć jakiegokolwiek kroki organizacyjne, by sprawę niniejszą rozpoznać w sali rozpraw znajdującej się w budynku innego sądu, na co trafnie zwraca się uwagę w zażaleniu prokuratora. Okoliczność ta jest o tyle istotna, że przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1754) jako zasadę przewidują co prawda rozpoznawanie przez sądy wojskowe spraw w swojej siedzibie (art. 7 § 1), dopuszczają jednak od niej wyjątki. Z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości sądy wojskowe mogą rozpoznawać sprawy poza swoją siedzibą, a nawet poza obszarem swojej właściwości (art. 7 § 2), z tym że w wypadku spraw karnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odbywać się może wyłącznie w siedzibach sądów wojskowych lub sądów powszechnych (art. 7 § 3 k.p.k.). Decyzja o zawieszeniu postępowania powinna więc była zostać poprzedzona podjęciem inicjatywy nakierowanej na zawarcie porozumienia umożliwiającego skorzystanie z odpowiedniej sali rozpraw któregoś z sądów powszechnych czy wojskowych (przykłady takich sal zostały podane w uzasadnieniu zażalenia oskarżyciela publicznego), niekoniecznie mających siedzibę w W.

Ponadto, Wojskowy Sąd Okręgowy w W. powinien mieć na uwadze, że w art. 7 § 1 Prawa o ustroju sądów wojskowych mowa jest o siedzibie sądu, a tę stanowi miejscowość, w której sąd funkcjonuje (§ 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2006 r. w sprawie organizacji sądów wojskowych oraz ustalenia regulaminu wewnętrznego urzędowania tych sądów (Dz. U., Nr 42, poz. 287 ze zm.) i w odniesieniu do Sądu, którego postanowienie zaskarżono zażaleniami jest nią W. (§ 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej

z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie określenie siedzib i obszarów właściwości sądów wojskowych, Dz. U. z 2014 r., poz. 662). Analogicznie należy rozumieć art. 7 § 3 Prawa o ustroju sądów wojskowych w zakresie, w jakim ustawodawca odwołał się w nim do siedzib innych sądów wojskowych lub sądów powszechnych.

Siedziba sądu musi być w tych wypadkach ściśle postrzegana z miejscem służbowym (siedzibą) sędziego, jakie w akcie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim wyznaczył mu Prezydent RP (art. 23 § 1b Prawa o ustroju sądów wojskowych) i tworzy jedną z gwarancji niezawisłości sędziego i niezależności sądu w postaci zasady nieprzenoszalności (*arg. ex. art. 180 ust. 2 Konstytucji*). Żaden z przepisów ustawowych i podustawowych nie utożsamia siedziby sądu z budynkiem, w którym sąd urzęduje – chociażby na wzór § 76 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 29 marca 2018 r. – Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. z 2018 r., poz. 660 ze zm.) [w tym ostatnim zakresie prawodawca aczkolwiek posłużył się terminem „siedziba” (*„Siedzibą Sądu Najwyższego jest budynek położony w W. przy Placu Krasińskich 2/4/6”*)], to z zarówno z kontekstu językowego, jak i normatywnego (w świetle art. 2 ustawy o Sądzie Najwyższym) wynika wyraźnie, iż chodzi tu jedynie o to, że Sąd Najwyższy mieści się w określonym budynku].

Aczkolwiek rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego przybrało postać uchylenia zaskarżonego postanowienia, w istocie jest jego merytoryczną zmianą, wynikającą z ustalenia i oceny, że na obecnym etapie postępowania nie zachodziła długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania karnego, a zatem brak jest podstaw do jego zawieszenia. „Przekazanie sprawy celem kontynuowania postępowania”, co postulował we wniosku odwoławczym oskarżyciel publiczny było niemożliwe, albowiem sprawa karna (która ma być kontynuowana) nie była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy (kognicja tego Sądu ograniczona była jedynie do kwestii incydentalnej). Efekt ten zostanie jednak osiągnięty przez czynność techniczną zwrotu akt. Po ich otrzymaniu Wojskowy Sąd Okręgowy w W. podejmie w sprawie czynności, które uzna za stosowne i konieczne.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

